

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 27

Ptuj, 10. julija 1921

III. letnik

V nedeljo, dne 10. julija t. l.
priredita Kmet. bralno društvo v Rogoznici in
I. narodna godba v Novivasi s sodelovanjem
ptujskega Sokola in pevskega društva pri
F. Bračiču v Rogoznici
veliko vrtno veselico.

Odhod Sokola ob 15 uri s srbskega trga,
z godbo na veselični prostor.

VSPORED:

1. godba. 2. telovadba. 3. srečolov. 4. petje,
5. gledališka predstava, Raztresenca, burka
v 1 dejanju, 6. prosta zabava s šaljivo pošto itd.

Za dobro postrežbo skrbi gostilničar. V
društveni kavarni pristna črna in bela kava,
čaj, likerji in sladčice.

Začetek ob 16. uri. Vstopnina za osebo 1 D.

Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih knjig
in muzikalij, vabita združna odbora k obilni udeležbi.

Naša ustava.

Na Vidov dan, 28. junija je bila naša
ustava sprejeta v ustavotvorni skupščini. Pri-
hodnji dan, na praznik sv. Petra in Pavla
je regent za svojega očeta slovesno prisegel
na ustavo. Prisega se je glasila:

„V imenu Njegovega Veličanstva kralja
Petra I. prisegam pred vsemogočnim Bogom,
da bom čuval ustavo nedotakljivo in da bom
varoval edinstvo naroda, neodvisnost države
in enotnost državne oblasti, da bom imel pred
oči v vseh svojih težnjah dobrobit naroda.
Tako naj mi Bog pomaga! Amen.“

Prisegli so na ustavo deloma isti dan,
deloma kasneje tudi poslanci.

Mladost Črnega Jurija.

V torek, 12. julija praznujemo rojstni
dan našega sivolasega kralja Petra, ki je bil
rojen 12. julija l. 1844 v Beogradu kot sin
kneza Aleksandra in kneginje Perzide Kara-
gorgjević. V tujini vzgojen in večinoma bi-
vajoč, ni pozabil svoje domovine. Ko je l. 1875
izbruhnila v Bosni vstaja krščanske raje proti
Turkom, se je princ Peter postavil na čelo.
Pod imenom „Petar Mrkonjić“ je izvršil ju-
naška dela, ki so zapisana z zlatimi črkami
v povestnici bosanskih vstaj.

Princ Peter se je izkazal vrednega vnuka
svojega deda Črnega Jurija, osvoboditelja
Srbije in ustanovitelja vladarske hiše Kara-
djordjevićev. Prav je, da se ob rojstnem dnevu
kraljevem spominjamo kralja pa tudi njego-
vega deda Črnega Jurija. Oglejmo si, kaka
je bila mladost Črnega Jurija.

Dasiravno sega njegovo delovanje v za-
četek pretečenega stoletja in se je razvijalo
takorekoč pred očmi Evrope, je vendar obdano
v tajinstveno meglo in često je težko izluščiti
zgodovinsko jedro iz množice pripovedk, ka-
tere je ustvarilo deloma občudovanje ljudske
domišljije, deloma zavist sodobnikov.

S tem je zaključena ustavna doba naše
države. Veliki boj za narodno in državno
edinstvo je zmagovito končan. Država je
dobila svoj trden temelj. Sedaj šele si bo
mogla priboriti v družbi narodov veljavo in
ugled, ki ji gre po njeni sili, sedaj šele se
bo mogla smotrno posvetiti notranji konsoli-
daciji in sistematskemu delu za kulturni in
narodni razvoj naroda.

Pred nami so še hudi in ostri boji, poli-
tični in socialni. Toda vršili se bodo v trdnem
okviru defenitivnega državnega ustroja in ne
bodo ogrožali državnega obstoja samega.
Čim bolj bo napredovala politična zrelost
našega naroda, tem bolj bodo zrele oblike
teh bojev, ki naj razvoju naroda določijo kar
najbolj demokratično in zdravo smer. Naša
ustava odpira slobodna pota napredku in
razmahu.

Uspehi ustave so se začeli takoj kazati.
Vrnili so se v skupščino poslanci, ki so jo
bili zapustili ob ustavni razpravi. Prišli so
klerikalci in komunisti ter prisegli na ustavo.

Napoči naj doba realnega dela. Dovolj
je že čiste politične debate. Naše državno
življenje se ne more stalno osredotočiti okrog
čisto političnih vprašanj in izčrpati v borbah
za načela. Življenje naroda postavlja na
dnevni red vsak dan nove praktične zadeve,
ki mnogo neposrednejše posegajo v moralično
in materialno eksistenco posameznika nego
velika načela. To je povsem točno šele sedaj,
ko so načela v ustavi končno postavljena in
je dana trdna osnova, s ktere pristopimo
praktičnim vprašanjem, ki vsak dan silijo v
ospredje

Gospodinjski tečaji za kmetijska dekleta.

Okrajni zastop ptujski je priredil letos
dva gospodinjska tečaja, ki so se ga udeležile
kmetijska dekleta iz ptujskega okraja. Prvi je
bil osemtedenski, drugi šesttedenski; prvič je

Rojstvo Črnega Jurija.

Narod si ni mogel predstavljati, da bi
njegov veliki junak prišel na svet, kakor vsi
drugi zemljani. Izvanredno hrabrost, odloč-
nost, preudarnost, silno voljo so morali na-
naznanjati že izvanredni dogodki ob njego-
vem vstopu v zemeljsko domovino.

Resnici najbližje bode, kar je v svojih
spominih zapisal njegov zvesti sluga in vojni
tovariš bulubaša Petar Jokić, ki je na stare
dni pisal priprosto in okorno, toda odkrito-
srčno, kar se je spominjal o svojem gospodarju.

„Nekega večera pride v koč Turčin na
prenočišče, ravno ko bi Marica imela roditi.
Petronij je nekam odšel. Žena je v zadregi,
hoče roditi, a Turčin je v koči! Zato gre
vun in takoj porodi dete pred kočjo na travi.

Turčin pride vun, vidi, kaj je, in reče:
„Marica, ti rodiš dete?“

„Da, aga“, odvrne.

Turčin ji reče in ona gre z otrokom v
kočo k ognju, a on gre na polje.

Kmalu potem pride Petronij. Naloži na
ogenj in s Turkom prenoči na polju. Zjutraj
odide Turčin. Karadjorjeva mati mi je pri-
povedovala, da, ko je dete palo na zemljo,
je videla med detetovima plečima mesec, ki
se sveti, to je videl tudi Turčin in zato je rekel:

bilo v njem do konca 24, drugič 14 deklet.
Da je bil drugi slabše obiskan kot prvi, je
bilo krivo pač to, da se je vršil (v drugi
polovici maja in junija) v času, ko je na
deželi dela toliko, da se težko pogrešajo pri
hiši delavske roke. Že to pa je dobro zna-
menje, da se je mogel tečaj v tem času sploh
vršiti in upamo, da izginejo vsepovsod pred-
sodki, ki jih še imajo nekateri proti njim, češ
da bi se „kmetijska hči učila kuhati in gospo-
dinjiti v šoli, ko se tega lahko nauči pri
materi v kuhinji in v hlevu.“ Naslednje vrstice
naj pokažejo, kaj in kako se uče dekleta v
teh tečajih.

Pouk v njih se začne ob 8. uri zjutraj
in traja do 4. ure popoldne ter se vrši redno
vsak dan razen nedelj in praznikov. Prva
ura dopoldne in dve popoldne so posvečene
teoretičnemu, a vse ostale praktičnemu pouku.
Od poverjenišva za kmetijstvo sestavljen načrt
za take gospodinjske tečaje obsega naslednje
predmete. I. Teoretični pouk. 1. Gospodinjsko
spisje in računanje. 2. Gospodinjstvo z naukom
o živalih. 4. Živinoreja in mlekarstvo. 5. Vrt-
narstvo. 6. Vzgojeslovje. 7. Zdravstvo. II.
Praktični pouk obsega kuhanje, pranje in
likanje, šivanje z risanjem krojev, krpanje,
mašenje itd. — Teoretični pouk v gospo-
dinjstvu podpira praktična gospodinjska dela.
Gospodinjam predvsem potrebni nauk o živilih
pouči gojenke o redilnosti hrane, o razno-
vrstni uporabi živil ter jim podaja osnovne
pojme v kemiji živil. Vzgojeslovje, t. j. pouk
v negi dojenčka in vzgoji sploh, kakor tudi
zdravstvo jih pripravlja na materinski poklic,
gospodinjsko računstvo in spisje pa jih se-
znajza z dolžnostmi gospodinje, ki „hiši tri
ogle podpira.“ Velevažen za kmetijska dekleta
je kmetijski pouk, ki obravnava v živinoreji
spoznavanje raznih pasem in njihovih svojstev,
ravljanje z živino i. pod., v mlekarstvu pa
ravljanje z mlekom in njegovo praktično iz-
rabo. — Teoretični pouk se v tečaju menjava
s praktičnim, ki se ga morejo ravnotako ude-
leževati vse gojenke. Poleg omenjenega prak-

„Marica, ti nisi rodila sina, nego gospo-
darja.“ Pa izvleče 20 para (desetico) in ob-
dari dete.

Star kmet iz Žabarov, vasi, kjer je Jurij
vzrastel, je vedel povedati l. 1867, da mu je
oče pravil, da se je Jurij rodil v Viševcu na
desnem bregu reke Rača pod bukvijo. Navzoč
je bil Turčin, kojega je nevihta nagnala v kočjo.

Ljudski domišljiji je bilo to premalo in
pletla je cele legende. Vsi veliki ljudje morajo
priti na svet z izvanrednimi znamenji in to
ni smelo izostati niti pri Karadjordju. Turek,
ki je pri njih prenočeval, je videl po noči
čudne prikazni. Ko se zjutraj zbudi, mu po-
vedo, da se je rodilo dete. Stopi k Marici in
reče: „Bodi ti sreča, mlada, in naj ti bo
srečen sin!“ Ter pristavi: „Znaj, mlada, ta
tvoj sin bo velik junak in velik človek.“
Pripovedovali so tudi, da je ob njegovem
rojstvu čudna svetloba prešinila ozračje, dete
je imelo, ko se je rodilo, krila pod pazduhama
in mesec na plečih. S takimi bajkami je hotel
narod izraziti čudovito bistrost, naglost in
okretnost svojega vodja. V rodni vasi so še
l. 1846 kazali bukev, pod katero je bil rojen.

(Nadaljevanje sledi.)